

RIJNHEMISCHE SCOURANT.

WOENSDAG 24 JUNI.

De prijs der Advertentiën is, van een regel, f 1.00, en voor elken regel daaronder 35 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De prijs der Courant, die geregeld vijfmaal in de week wordt uitgegeven, ten wel op Dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag en Zondag, is in de drie maanden...

ROME, 30 juni. Hier zijn reeds een aantal kardinalen uit de meer verwijderde streken van den kerkelijke staat en de naburige landen aangekomen tot de behandeling van het conclave, welke, naar men zegt, den 14den tot het kiezen van eenen paus zullen overgaan. Er zijn reeds meer dan veertig kardinalen tegenwoordig.

Een kardinaal-kamerling heeft aan alle gezanten van de verschillende mogeligheden, met uitzondering alleen van den spaanschen gezant, den heer *Castillo y Ayensa*, eene officiële kennisgeving van het overlijden van *Gregorius XVI* doen toekomen. De heer *Castillo y Ayensa* gaf wederom de bevestiging van de be-zwaren te handhaven, tot grond aanbrengende, dat de paus de koningin *Isabella* erkend had. Aangaande de beaucting van deze nota is nog niets bekend.

PRUISSEN.

Posen, 30 juni. De wolmarkt alhier is rustig verloopgegaan, en men verwacht geen buitengewone vermeerdering van de slijke, en de slijke was, bij andere jaren vergeleken, in het oog vallend. Van feestvreugde of openbare gemakelikheden, waartoe de wolmarkt nog wel aanleiding gaf, was geen spoor te merken.

Van verschillende kanten heeft men gepoogd, om de talrijke, alhier verzamelde poolsche graanhandlers over te halen tot het teekenen van een request aan *Z. M.* den koning, ten gunste hunner gezamenlijke landgenooten; maar daar men het niet eens was over de doelmatigheid van dezen stap, zoo is het plan in de laatste gevallen. Men zegt, dat het onderzoek tegen sommigen der gevangenen reeds geëindigd is, en de stukken naar de regtbank te Berlijn ter uitspraak gezonden zijn.

Berlijn, 26 juni. Op alle plaatsen van ons dal is de nood der armen, maar vooral ook der middelklasse, tot eene hoogte gestegen, die moeilijk te begrijpen is. Terwijl de winter van hantot huis gaat en daarvoor de nood der armen, maar vooral ook der middelklasse, felling wordt gebracht. De winter van hantot huis gaat en daarvoor de nood der armen, maar vooral ook der middelklasse, woeker open, en dagelijks hoort men van verbazende veldvorderingen voor koren en aardappelen. Toen de velden met meel uit de koninklijke magazijnen gekomen en verbakken waren, stond eene aphaar van armen gereed om het warme brood te ontvangen, en de later komende moesten zelf met het overvloed vergoogen. Maar ook deze hulp was van Biberen duur. De hoop op het bekomen van meer meel uit de koninklijke magazijnen, waardoor de armen nog al staande gehouden werden, is ook geheel verdwenen. Hoe men het nu tot aan den oogen zal volhouden is onverschikbaar. Wenschelijk was het, dat men, onder zulke ongunstige omstandigheden, dar arbeidende klasse eenige verdienste verschafte door eene spoedige vestiging der Aarstraat; ongelukkig echter wordt dat verhoord door de bovenmatige eischen der daarbij belanghebbende eigenaars. Wijngaarden en wintervruchten staan tusschen tijdelijk goed, en bij het voorrijden van de winter vruchten wij ons met eenen goeden oogst.

SAKSEN.

Dresden, 28 juni. *Leobold Biedermann*, die op een feest... welke later in druk... door de regtbank... tot drie weken gevangenisstraf veroordeeld. Het gerucht wil, dat de boekhandelaar *G. Mayer*, die de gemelde redvoering... lands drukken liet, mede tot veertien dagen gevangenisstraf verwezen is.

ENGLAND.

Londen, 20 juni. In het Hoogerhuis is eergisteren kennis bekomen van de goedkeuring van verschillende bills. Gisteren is de discussie in comitè over de graanwet voortgezet, en deed de hertog van *Richmond* het voorstel tot bijvoeging van eenige nadere bepalingen in die wet; doch na eenige beraadslaging werd dit voorstel door den hertog-zelfen ingetrokken en zijn de verschillende bepalingen der wet aangenomen, er zal maandag rapport worden uitgebragt en de derde lezing op donderdag; aanstaande plaats hebben. Maandag zal de discussie over de bill no-paus het tarief worden voortgezet.

In het Lagerhuis heeft sir *R. Peel* vordere verklaringen gegeven nopens zijn opinie over de katholieke kwestie in 1825, 1827 en 1829. De kapelier van den exchequer gaf kennis, dat het vraagstuk nopens de... hebbende kunnen voorstellen, uit hoofde der langdurige debatten vegens de bill tot bescherming van personen en goederen in Ierland, hij voornemens was een voorstel te doen tot instandhouding van het tegenwoordige regt, gedurende de volgende maand van 5 juli tot 5 augustus. Vervolgens is de discussie nopens de bill tot bescherming van personen en goederen voortgezet, welke discussie gisteren werd vervolgd en weder tot maandag is geadjourneerd.

Gisteren heeft in het hôtél van den hertog van *Wellington* de jaarlijksche feestmaaltijd, ter herinnering aan den slag van Waterloo, plaats gehad. Het aantal gasten, generaals, luitenant-generaals, majoor-generaals, kolonels en luitenant-kolonels, welke dien slag bijgewoond hebben, bedroeg 66. Prins *Albert* was de eenige genoodigde, die er niet tegenwoordig was geweest. De hanoversche armee heeft de eer van een toast gehad, welke eer niet te beurt is gevallen aan het pruisische leger.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 juni. De benoeming van eenen nieuwen paus is veel spoediger te stand gebragt dan zulks vroeger gewoonlijk het geval was, en dan velen gedacht hadden. Onze regering heeft heden bij telegraafdepêch de tijding bekomen, dat de kardinaal *Bernetti*, bisschop van Imola, een in 1792 geboren prelaat, onder auctoriteit van het conclave, tot natorfolger van *Gregorius XVI* is uitgeroepen. — Deze kens wordt in de tegenwoordige omstandigheden als zeer gelukkig beschouwd.

De kamer der afgevaardigden heeft heden de discussie voortgezet over de begroting der ontvangsten voor 1847, welke niets belangrijks heeft opgeleverd.

Don *Carlos* en zijne echtgenoot hebben Geaua verlaten, om zich naar de baden van Aix in Savoye te begeven. De twee infanten, zonen van den *Carlos*, zijn te Turijn geboren.

Eene knochtige regtmak heeft hier dezer dagen plaats gehad. Twee tweeling-zusters, *Sophie* en *Eleanore Martin*, beide kantverzetters, wenen in

hetzelfde huis en gelijken elkander in hending, ge-laat en stem zoodanig, dat men haar bijna eenig-gelijk kan onderscheiden. Een dier zusters, *Henriette*, twist met eene andere bewoonster van het huis, se-kere madame *Métivier*, en zich door deze beleedigd achtende, brengt zij haar slagen toe, scheurt haar de maats aan stakken en de haren uit het hoofd. De mishandelde wil hare aanvalster door de rechtbank, maar weet niet wie der twee de schuldige is. In deze verlegenheid kwam zij om beide, hepende dat bij de regterverhandelingen het een of ander voor-val hare onzekerheid zal doen ophouden. De sus-ters, hetzij uit loofheid, hetzij op ontvangen raad, doen niets wat haar daartoe behulpzaam kan zijn. Eindelijk vraagt de president, na jufrrouw *Métivier* gelaakt te hebben, dat zij te beide gelijkelijk aansprakelijk aan de zusters zelve, wie een geschil met de jufrrouw gehad heeft. Maar ook dit helpt niet, elke van de twee beknigt, dat zij het niet is, terwijl jufrrouw *Métivier* staande houdt, dat het ook niet zij is. Ten langen leatste moet de regt-bank de twee dametjes van de beschuldiging onthef-fen, en de beschuldigster in de kosten veroordeelen. Een nieuw bewijs, hoe waar soms het spreekwoord is, dat wie klop krijgt de beste betaalt.

SPANJE.

Madrid, 26 juni. Gisteren is de ministerraad vergaderd geweest. Deze vergadering is bevestigd ge-worden wegens de jongst ontvangen berichten uit Ca-talopië. Het gouvernement heeft vernomen, dat om-streks 50 uitgewekenen, nadat zij aan de waakzaam-haid der fransche autoriteiten wisten te ontsnappen, de grenzen hadden overschreden, om Spanje weder binnen te treden. Op den 9den zijn zij het dorp *Bagnolas* binnengedrongen, en hebben zich van de ge-meente-kas meester gemaakt.

Het burgerlijke operhoofd van Girona, in allen haast troepen bijeen trekkende, heeft hen met den meesten speed nagezet. Een bulletin van dezen gezagvoerder zegt, dat de rust niet verstoord zal worden, dat, binnen eenen korten tijd, de uitgewekenen gevangenaakt zullen worden zich over te geven, en naar Frankrijk terug te keeren.

De befaamde matador *Montes*, voor wiens leven men beducht was, zal thans van zijne wonden her-stellen.

BELGIE.

† **Brussel, 22 juni.** De hertog en hertogin *Er-nest van Saksen-Coburg* worden heden of morgen ten bezoeke bij de koninklijke familie verwacht.

De societeit *L'Alliance*, heeft dezer dagen eene vergadering gehouden onder voorzitting van den heer *Ad. Roussel*, bij afwezigheid, uithoofde van ver-hindering van den president *Desfay* en van den vice-president *Verhaegen*. Nemens de administratieve commissie werd daarin, bij monde van den voorzitter, rekenschap gegeven van het door haar verrigte het uitvoering van het besluit der societeit van den 6den april jl., betreffende de bijeenroeping van een *Liberaal Congres*. De commissie heeft daarbij aan de goedkeuring der vergadering, zonne-melijk de uitwijking van alle leden van de op den 14den dezer plaats gehad hebbende eerste bijeen-komst in de gallerie van het stadhuis, niet toe-gezegd om de tegenwoordigheid van het congres, zels van al de leden der *Alliance*, te verzekeren, bij echten niet verzamd werd, en de algemeene toelating der dagbladschryvers, en de nutte-

De krooning en wijding der pausen.

Wanneer de paus de eerste hulde der kardinalen ontvingt, dan heeft hij zich naar het Vatikaan, voorafgegaan door de kardinalen in hunne paraken, begeleid door eenen grooten staatswacht. Nadat hem de gouden mijter opgezet en het afveren plegtigheid omgehangen is, treedt hij in het midden des altaars, en ontvangt aldaar andermaal de hulde der kardinalen. Vervolgens wordt hij op de Sedia naar de domkerk van St. Pieter gedragen, waar al de kardinalen in sleepende mantels en de vademecum in de hand, hem ten derde male hulde brengen.

De paus zegenat staande het volk voor de eerste maal, bestijgt daarop weder de Sedia, en keert met hetzelfde geleide naar het Quirinaal terug. Het gebed dat tot die tijde voortdurend dalen op het Vatikaan, groote sommen gelds, onder het volk, verstraoid werden, en nu een prachtig gastmaal aan de kardinalen, en de verschillende gezanten werd gegeven. Tegenwoordig wordt dit geld onder de armen verdeeld; de openbare vermakelijkheden bestaan echter nog; de paleizen der stad schitteren van vuur; de prachtige verlichting van St. Pieter en het groot kasteel van het kasteel St. Ange, la girandola, worden voortdurend herhaald. Weleer plaatste men ook voor de Sedia een bronzen haan, ten teken van den misstap van den H. Petrus en aan de broosheid van het menschelijk leven te herinneren, en om hem tot weldadigheid aan te manen. Dit gebruik is thans geheel verdwenen.

De Tiara of de kroon die heden bij de plegtigheid gebruikt wordt, is die, welke NAPOLEON aan PIUS VII ten geschenke gaf. Nog eene andere is er gegeven door den laatsten paus GREGORIUS XVI. De kostbare kroonen en mijters werden in het kasteel van St. Ange bewaard, waarnaar men dezelve, zoodra de krooning afgelopen is, terugbrengt. De Tiara door NAPOLEON gegeven, is van wit zilver; de andere twee zijn van sappir- en robijn-steen, en zijn met diamanten vervaardigd; op de top der Tiara verschaft zich, op eene groote smaragd, een diamanten kruis; deze tiara wordt geschat op 485,000 franken.

Als de paus ter krooning gaat, begeeft hij zich naar het Quirinaal naar het Vatikaan, hebbende met zich mede de twee voornaamsten der krooning der kardinalen. De kardinalen begroeten hem, nadat de stoet de brug van St. Ange overtrekt, en groote standdaarden met de bisschoplike wapenen wapperen van het kasteel. In het Vatikaan kleedt de paus zich in zijn plegtig gewaad, bestijgt de Sedia en begeeft zich in statige optocht naar de domkerk van St. Pieter; bij het aanschouwen van dezen optocht geniet men een der schoonste tooneelen. Wanneer hij den zijden gang van St. Pieter, die met guirlandes van damast en gouden franjes versierd is, bereikt heeft, komt de paus van de Sedia af, en zet zich op eenen troon, die in het voorportaal opgericht is; de kardinalen plaatsen zich om hem heen. De kardinalen aartsbisschop en de bisschop van Alerandria, en de overige geestelijkheid nadert vervolgens, om hem de handen te kussen. De paus bestijgt weder de Sedia, en treedt door de hoofdeur de domkerk binnen; op datzelfde oogenblik doet zich een luid trompetgeschal van de galerijen hooren. Die statige optocht moet een uiterlijk schouwspel opleveren.

De paus begeeft zich in de kapel Clementine, alwaar hij met de gewijde sieraden bekleedt wordt. Bij het uitgaan der kapel staat een ceremoniemeester aan de deur, eenen zilveren stok, aan welks einde eenig glas is gehecht, in de hand houdende. Hij doet de kuis van het paus ter wijl een geestelijke, door middel van een lampe, het glas aansleekt. Hiermede herinnert men den paus hoe snel, even als deze vlam van vlas, de roem der wereld voorbijgaat. De ceremoniemeester zingt inmiddels: *Late, sancte, sic transit gloria mundi.* Deze allegorie wordt drie maal herhaald.

Men weet, dat als de paus de mis viert, hij het aangezicht tot het volk wendt. Het groot altaar is dan met een dubbel glas; en de dienstdoende priester

ziet op de hoofdpoort van St. Pieter. De troon is tegenover het altaar, voor den praekstoel opgericht.

Op het altaar ziet men een groot rood kruis, zoo men zegt door NAPOLEON in 1807 vervaardigd, en de standbeelden van St. Petrus en Paulus in vermiljoenkleur; zeren kandelaars, waarvan de een meer verheven is dan de andere, als een symbool der pauselijke opperheerschappij. Ook worden op het altaar vijf mijters en een Tiara geplaatst, betekenende de vijf patriarchen, staande onder den opperpriester.

Na geboden te hebben bekleedt de kardinaal-diaken den paus met het Pallium. Het Pallium is een breede kraag van witte wol, komende van gewijde schapen, en dient ter herinnering aan de nederigheid van Jezus Christus. Dezelve wordt vastgemaakt met drie spelden, voorstellende de drie spykers, waarmee Christus aan het kruis genageld werd. De spelden zijn echter met edelgesteenten versierd.

Dan begeeft de paus zich op den troon en ontvangt de laatste hulde.

Wij zullen hier de plegtigheden der mis niet beschrijven, een gewijde bronderheid willen wij alleen aanteekenen; namelijk, dat, bij deze plegtigheden, de mis in het grieksch en in het latijn wordt gezongen, waardoor de kerk haar catholicismus of algemeenheid, en hare verbintenis met de griekse kerk buiten allen twijfel wil stellen. De kardinaal-diaken, die de mis zingt, is vergezeld van vijf koorknappen, om de opperheerschappij der roomsche kerk aan te duiden. Na de mis begeeft zich de paus, gezeten op de Sedia, onder eenen lassen troonhemel, en vergezeld van den stoet, door het ruim der kerk en de zuilengalerij, naar de gewijde kapel, alwaar hij zich op eenen troon plaatst, omringd van zijne kardinalen en het geheele hof, in het gezigt van eene ontelbare schare, die het plein van St. Pieter bedekt. De zangers heffen den lofsang van Palestina aan: *corona aurea super caput ejus.* De tweede kardinaal-diaken neemt den paus sien mijter af, en de eerste kardinaal-diaken, wien de eede der krooning toekomt, plaatst hem de Tiara op het hoofd, terwijl hij deze woorden spreekt: *accipe tiaram tribus coronis ornalam, et scias te esse patrem principum et regum, vicerem orbis in terra, vicarium salvatoris nostri JESU CHRISTI, cui est honor et gloria in saecula saeculorum.* Amen.

Het koochoud met de Tiara versierd en gezeten op de Sedia, nadert de paus nu het balkon; hij staat op, breidt zijne armen uit, zegenat het volk met drie vingeren, en onder het uitspreken van den zegen maakt hij drie maal het teeken des kruises. Daarna hem ter zijde staande kardinalen maken in het latijn en in het italiaansch de afzaten bekend, die aan de geloofigen worden toegestaan, en afdrukken hiervan worden onder de menigte verspreid.

Het oogenblik dat de zegen uitgesproken wordt is vermaard. De ontelbare menigte, die het plein van St. Pieter bedekt, het muziek der regimenten, dat zich alomstreeks hooren doet, de klokken van de domkerk, die de lucht met hare toonen vervullen; het in de verte bulderende geschut, — dit alles geeft aan dit schouwspel eene betooverende kracht.

Is de paus van de orde der priesters of diakenen en dus geen bisschop, dan wordt de krooning door de wijding gewijgd. In de eerste tijden der kerk werden de pausen gewoonlijk uit de diakenen gekozen; de overige bestuursders van de kerkelijke goederen. Maar sedert de 13de eeuw vindt men, maar drie pausen, die uit de bisschoppelijke waardigheid waren: PIUS XIV, PIUS VI en GREGORIUS XVI; deze waren slechts een-vondige priesters.

De huane krooning namen de pausen plegtig bezit van de kerk van St. Johannes van Lateran. Dit is slechts eene plegtigheid, die weder verbonden was aan de hadiching van bisschop van Rome van de kerk van St. Johannes van Lateran, die, na de verovering van de stad, gepaard met vele merkwaardige omstandigheden, afgeschafte plegtigheden, op den toestand waartoe de heilige stoet door den paus gezegen; onder den troon van Christus werd hem door de joden hulde gebracht, zijnde dezen daartoe vergunning gegeven, en gekleed in zijke zijden lijnwaad; langs den geheelen troon brandde de wierook. In de kerk werd den paus op eenen marmeren stoel gezeten, eenen staf aangehouden, ten zinnebeeld van het recht om te straffen en alomstreeks den troon der opperste magt. Men gordde hem

eenen draagband om, waaraan eene zijden beurs van dezelfde stof gehecht was, welke twaalf kostbare steenen en muskus bevatte.

De beurs was het zinnebeeld der milddadigheid, de twaalf steenen vertegenwoordigden de twaalf apostelen, en de muskus moest de deugden van den paus aanduiden. De paus nam hierop koperen muntstukken uit eene andere beurs en wierp die onder het volk zeggende: *Aurum et argentum non est mihi, quod autem habeo tibi do.*

Ten laatste plaatste hij zich op eenen anderen setel van marmer, genaamd *stercoraire*, en wel omdat er dan gezongen werd: *de stercore exigit pauperem.* Deze laatste plegtigheid was in vorige eeuwen de oorsprong van vele fabelen. Heden geschiedt dit alles eenvoudiger, en zoodra de plegtigheid geëindigd is, keert de paus naar zijn paleis terug, en rigt aan de patriarchen, aartsbisschoppen en bisschoppen der katholieke kerk eenen rondgaanden brief, om hun van zijne verheffing berigt te geven. (J. d. L.)

Ingezonden stukken.

Handelingen in de zitting van het Belgisch LIBERAAL CONGRES van zondag 14 juni jongstleden, onder voorzitting van den heer DEFAQZ, president der societeit l'Alliance, te Brussel.

I.

Openingsrede, gehouden door den voorzitter.

»MINE HERREN!
»Hoe volkomen de instellingen zijn mogen, welke een vrij volk zich gegeven heeft, — het is beawaarlijk, dat zij niet onvermogen worden om het goede te bewerken, wanneer menschelijke hartstogten de overhand hebben, de gewrichten er van bekeeren, en die op een belang rigten, hetwelk niet dat van allen is.

»Te waken om dit euvel te voorkomen of te stuiten, is altijd een burgerlijke pligt; naar herstel er van te trachten, is altijd een burgerlijk recht.

»Wie zich ongemoeid waarborgen laat ontnemen, welke hij had kunnen verdedigen, geeft het bewijs, dat die hem onnut zijn, of dat hij ze onwaardig is.

»De belgische constitutie, ontsproten in een van die oogenblikken van geestdrift, wanneer vaderlandszin de gemoederen vervult en voor alle ander gevoel onvatbaar maakt, in een van die oogenblikken eener grootmoedige begucheling, waardoor de harten ter goeder trouw tegen anderen geene verdenking hebben, alsof de vernieuwing der zaken de menschen mede deed veranderen, — de belgische constitutie scheen het groote vraagstuk, van de vrijheid in alles voor allen, te hebben opgelost; zij vóórdeed het billijkheid aan lang miskende regten, en kon volstaan voor de behoeften, geboren uit den loop des tijds in den voortgang der groote maatschappelijke leerbepalingen.

»Zij vermogt dit; doch onder eene dergelijke dade, dat de door haar gegevene aansluiting aangekweekt, voor het minst nageleefd werd door eene trouwachtige en bekwame regering; dat deze het evenwigt der dryfraders in stand hield; dat dezelve zich toelagde om de, in die constitutie beslotene, schiedbare taken, allengs en met wysheid te ontwikkelen, om langzamerhand tot het verstand en de aanwending van hare weldaden de gemoederen te doen rijpen, die alsnog niet bereid mogten zijn om die daden te maken en met beradenheid te genieten.

»Ondertusschen heeft eene eigenbaatszoekende eersuchtigheid niet geschrroomd, deze zoo krachtige beginselen onvruchtbaar te maken. Eene klas van hurgers, niet tevreden met het haar aangeworven deel, heeft zich daarenboven ook dat der anderen willen toeigenen.

»Mannen, met eene eerwaarde belemmering belaat, door de nieuwe instellingen bevestigd met eene onafhankelijkheid, welke zij nooit gekend hadden in die tijden zelfs welke zij verzen te bekeeren; verbaasd, bedweld door hunne ontklintering, zich zelve niet meer kennende, vergefende dat hunne heilige sending hen vreemd maakt aan de zaken dezer wereld; vergellende zelfs de inspraak der voorzitters, hebben tot elkander gezegd: »de vrijheid is ons voor ons gemaakt, en onze wil is het, dat op harde gebedenstand worden!»

De eerbied der volken voor eene gewijde waardigheid, heeft maar al te zeer dit dorsten naar heerschappij gediend, en weldra zullen de magten, die niet dan van de natie nitgaan (1), en welke alleen de door haar aangestelde agenten kunnen uitoefenen, geene andere werkelijke bekleders, meer hebben dan de kerkelijke prelaten, en het theocratisch gouvernement in de plaats treden van de constitutionele monarchie, waarvan niet meer dan de naam zal bestaande blijven.

Al de aangelegen tot het gezag zijn thans door aanmaaijng ingenomen; al de bestanddeelen der publieke welvaart, het onderwijs der jeugd, de toekomst van het ganache land, zijn daaraan overgeleverd.

Het is ook aan dien invloed te danken, dat de natie, wier welgespierd gestel uit het maatschappelijk verdrag een wezenlijk voedsel zoude geput hebben, een krachtdadige kern van leven en groei, eerlang daarin slechts eene onverteerbare kost zal vinden, welke zij niet langer zal kunnen verdragen en waarvan hare verbasterde zinnen zullen walgen.

De burgerlijke overheid, in België de eenige die eene magt is, of die het recht heeft om zich overheid te noemen, heeft zich aan de onderwerping niet kunnen onttrekken, en het oogenblik is, zoo nog niet gekomen, althans aanstaande, wanneer zij eindelijk, doch te laat, zal bescreven slechts een log werktuig te zijn, dat zich enkel door den wil van anderen beweegt.

Getroffen over die omkeering van den regel der zaken, vervaard over de onvermijdelijke en ophandene gevolgen, hebben alle onafhankelijke lieden, alle aan eene in haren grondslag ondermijnde nationaliteit verknochte burgers, de behoefte gevoeld van eene poging om de zaken in haren stand te herstellen; om weder aan de constitutie haren waren geest en hare vrije ontwikkeling te geven, aan de magt, hare onafhankelijkheid en wettelijke werking, aan de goddienst, de vereering, haar verschuldigd, maar roekeloos gekrankt door de met haar vermengde wereldsche belangen en driften.

Het heelmiddel voor het euvet, mijne heeren, heeft niet behoeven gezocht te worden in die geweldige herscherten; die eene droerige geschoktheid overlaten, waardoor de voordeelen der verandering lang twijfelachtig blijven.

Het heelmiddel ligt in de constitutie selve, en bestaat in de welbestuurde aanwending van eene harer vermogendste springveeren.

Aan de samenstelling der nationale vertegenwoordiging hangt de toekomst des vaderlands. Laat op hare heurt eene meerderheid van verlichte, niet wankelende, onbaatzuchtige, kortom, waarlijk vrijzinnige mannen in de wetgeving de overhand hebben, en alles zal van gedaante veranderen; de wanorde zal ophouden, de burgerlijke magt, bevrijd van de voogdij der kerk, zal hare waardigheid en hare rechten herkrijgen; de priester, als priester, zal zich tot zijne tempelen bepalen, en daar geëerd worden; met één woord, de instellingen zullen, zonder beroerte, zonder schok, derselver eigenaardigen loop hernemen, en België zal eindelijk kunnen intreden, en zonder hinder voortgaan, in de wegen van eene te lang uitgestelde toekomst.

De meerderheid in het Parlement, ziedaar dus het onmiddellijk en rodematig doelwit, waarop alle pogingen der vrienden van het gemeene welzijn moeten gericht zijn; tot dien prijs alleen bestaat er voortgang, en tot zoo verre zullen de wijste verbeteringen, de eene ontwerpen, de hervorming der kiesgeregtigheid, die allereerste behoefte, slechts ijdele utopiën, eene doods letter zijn.

Dan hoe dit doel te bereiken, hoe het te wijzen van eene partij, die, met de vermogendste middelen van wereldlijken invloed, het overwigt van hare geestelijke bediening paart; van eene partij, die de verheeringen tot een onderwerp van godsdienst, en de blinde stemming tot eene gewetenszaak brengt.

Het is, door de, in de constitutie beschrevene, bewegelijkheid tot gemeenschap, (association) aan te worden op de uitoefening der kiesgeregtigheid (2).

(Het vervolg onverwijld)

(1) Belgische constitutie, artikel 25: Tous les pouvoirs emanent de la nation. Inzender.

(2) Belgische constitutie, artikel 20. Les Belges ont le droit de s'associer; ce droit ne peut être soumis à aucune mesure préventive. Inzender.

PROGRAMMA van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden.

De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden hield, op den 18den juni 1846, hare 80ste jaarlijksche algemeene vergadering.

De voorzitter opende de vergadering met eene aanspraak, waarin hij gedacht aan deffien afgestorven leden, en heeft daarna aan den, in het vorig jaar bekroonden schrijver, den heer en mr. H. J. Komen, het ligonden eermetaal uitgereikt.

De maatschappij heeft, op het prijzavraag-over-eden, ingezonden van Bilderdyk's dichtwerk op de kennis, de ontwikkeling, beschaving en verrijking onzer moedertaal gepaard met eene nauwkeurige aangwijzing der woorden en spreekwijzen, welke door hem, of voor het eerst ingevoerd of uit de oudheid in het gebruik teruggeroepen zijn, een antwoord erlangd, geteekend met de woorden van mr. H. J. Komen:

Die spraak en taal beheerscht, voert ook den staf der zielen.

De ingekomen adressen en dien volgens ook het praedvies gunstig luidende, besloot men tot de bekrooning; waarvan bij het openen van het naambriefje, de schrijver bleek te zijn, de heer A. de Jager, te Rotterdam, lid der maatschappij.

Als nieuwe prijzavragen uit de klasse van geschied- en oudheidskunde, te beantwoorden vóór of op den 31sten december 1847, schrijft de maatschappij uit:

- I. Welke waren de oorzaken en bedoelingen, die, vooral van de zijde van Spanje, het sluiten van het twaalfjarig bestand hebben te weeg gebragt? en welke gevolgen heeft dit bestand gehad, zoo ten aanzien van de blijvende scheuring der Nederlanden, en van den herstelden invloed van het catholicismus in naburige gewesten, als met betrekking tot den minderen omvang, binnen welken de republiek der Vereenigde Nederlanden is beperkt geworden?
II. Een historisch overzicht van de kloosters en abdijen in de voormalige graafschappen van Holland en Zeeland; met aangwijzing van den tijd in welken zij werden gesticht, de orden waartoe zij behoorden, en den invloed welken zij op den burgerlijken, wettelijken en godsdienstigen toestand van Nederland hebben gehad.

De maatschappij herhaalt hierbij nogmaals, dat op den 31sten december 1846 de termijn verstreken zal zijn der navolgende, bij haar vroeger uitgeschrevene, prijzavragen:

- I. Prijzavragen van 1845:
Voor de Dichtkunst:
In het verre kan men niet de sombere groeten der poëzij den invloed aanwinnen, dien luchtgestel, waagplaats, volksraad, staatsgesteldheid en doorgaande verrijking op de dichtkunst der verschiltende natiën, vooral van de nederlandsche, gehad hebben?
Voor de Welsprekendheid:
Proeve eener geschiedenis van het nederlandsche proza, doormengd met voorbeelden, ook van minder algemeen bekende schrijvers.

II. Prijzavraag van den jare 1843; om de uitvoerigheid der stoffe en de moeite daarvan verbonden, voor den tijd van drie jaren uitgestrekt:
Eene geschiedenis van den Kerkbouw in ons vaderland tot in de 16de eeuw; opgemaakt vooral uit nauwkeurige vergelijking der in de verschiltende gebieden aanwezige vaders kerkgestichten, en in verband beschouwd met den gang der burgerlijke en christelijke beschaving hier te lande.

De platte gronden en afbeeldingen, welke hierbij noodig geacht worden, kunnen op eenen behoorlijke schaal worden ingerigt.

Omtrent deze laatste vraag, die over den kerkbouw, moet hierbij nog herinnerd worden, dat op de vergadering des jaars 1844 besloten is, uit aanmelding der voor dezelve benoemde reizen, teekeningen, enz. aan het best gekeurde antwoord, boven den gewonen penning der maatschappij, als buitengewone erkentenis toe te wijzen; eene geldelijke belooning van één honderd en vijftig gulden.

De prijs bestaat in eenen gouden penning, ter waarde van één honderd en vijftig gulden, of wel, de waarde van dien. De in te zenden stukken moeten volgens de bepaling der wetten; met eene andere hand dan die des auteurs geschreven, prachtvrij vóór of op den bepaalden dag bezorgd worden ten huize van den ondergeteekende, of wel, van mr. J. G. La Lité, secretaris tot de briefwisseling der maatschappij.

Tot leden der maatschappij zijn tenzelfden dage benoemd de volgende inlandsche heeren: D. D. Buchler, te Amsterdam, lid der vierde klasse van het koninklijk nederlandsch instituut; J. I. Doedes, th. dr., predikant der hervormde gemeente te Hall op de Veluwe; W. Hecker, litt. dr., en lector paedagogices te Groningen; J. A. C. van Nieuwenhuis, litt. doct. en rector der klassieksche scholen te Amstert; A. des Amorie van der Hoeven, Jr., th. en litt. dr. en pred. der remonstr. gemeente te Utrecht; J. J. L. ten Kate, pred. der herv. gemeente op Mank; W. Muwling, th. dr., en hoogl. der godgeleerdheid in Groningen; J. J. van Opstreepe, th. dr. en pred. der herv. gemeente te Rotterdam; J. G. Ottens, litt. dr., en praecceptor der latijnsche scholen te Leerdam; secretaris van het friesch genootschap voor oudheid en geschiedkunde; G. graaf Schimmelpenninck, op het Nysshuis bij Goor in Overijssel, minister van staat, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; mr. J. W. Tjeldema, advocaat te Amsterdam; R. Westerkhoff, med. dr., te Warrum; P. Bleeker, te Batavia, lid en bibliothecaris van het batav. genootschap voor kunsten en wetenschappen.

De buitenlandsche heeren L. van Hoogveen-Sterck, te Antwerpen; E. Remo, te Gent, voorzitter der aldaar gevestigde maatschappij; De taal is gewis het Volk; A. W. van der Waerden, litt. dr. aan de Naap de Goede Hoop. Leiden, 12 juni 1846. J. L. BODER STEYKHUIS, Secretaris der maatschappij.

Abonnementen.

NEDERLANDSCHE Rijn-Spoorweg-Maatschappij.

Het HOOFDBESTUUR heeft dat het STATION L.A.E. thans tot een ONTVANGST van KOOPMANS GOEDEREN, PAARDEN, RIJTUIGEN, enz., is gereedheid is. Zullende het vervoer niet dan met den laatsten Trein van Amsterdam, in de richting naar Arnhem, en met den eersten Trein van Arnhem, in de richting naar Amsterdam, plaats hebben. Amsterdam, den 18den Juni 1846.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsche Rijn-Spoorweg-Maatschappij, L. J. ENTFOFFEN, President. Ten Ordonnantie van hetzelfde, J. C. s' JACOB, Secretaris.

De inzet der VASTE GOEDEREN van de Ehelieden, den Heer en Mevrouw HASSELBACH, heeft plaats gehad met de verhoogingen als volgt:
1ste Perceel. Het HEERENHUIS aan het Koningsplein alhier 11,000.
2de Perceel. De OPENPLAATS en WERKPLAATS, benevens de BERGPLAATS in Walstraat 990.
3de Perceel. Het HEERENHUIS daar naast 3,200.
De Massa van 2 en 3 6,249.
4de Perceel. Het HUIS in de Walstraat, voor Melkerij geschikt 3,055.
5de Perceel. Het blok van negen HUIZEN en WONINGEN aan de Rietenbeek 1,965.
6de Perceel. Het blok van zes WONINGEN aldaar 1,300.
7de Perceel. Het blok van vijf WONINGEN aldaar 1,375.
8ste Perceel. Het MOESLAND aldaar 895.
De Massa van 5 en 8 2,870.
De Massa van 6 en 7 2,680.
De Massa van 5, 6 en 7 4,620.
De Massa van 5, 6, 7 en 8 9,900.
De toeslag blijft bepaald op den 6den Juni 1846, tenzelfder uur en plaats. — Informatie en inzage der Vast Conditiën zijn te vinden dagelijks bij de Notarissen J. J. VAN DER WOUDE en J. H. KOLFSCHOTEN, te Arnhem. Brieven franco.

Bekendmaking.

Het Vondis der Arrondissements-Regtbank te Arnhem, van den 22sten Juni 1846, is J. H. VAN DER BEEK ROOIJER, Grossier in Sterke Dranken wonende te Arnhem, verklaard te zijn in staat van FAILLISSEMENT, en zijn bij datzelfde Vondis benoemd: tot Regter-Commissaris, de Edel Achtbare Heer Mr. LAMBERT JOHAN AREND VAN ECK, en tot Curator, Mr. EVERARD SCHEIDJUS, Advokaat, wonende te Arnhem, met bepaling, dat dit Faillissement heeft aangevangen op den 22sten Juni 1800 zes en veertig.

Voor uitreksel: De Curator voornoemd, E. SCHEIDIUS.

+++ Op een Landgoed onder Arnhem, staat een men eenen KOETSIER, van de Protestantische Godsdienst en van goede getuigschriften voorzien. — Adres met franco brieven, onder de hand van den Boekhandelaar W. J. KRUYER te Arnhem.

DESSIN.

Nouveau Genre! pour apprendre a dessiner d'après nature, leçons, sans exiger aucune connaissance préalable par Mr. ERNETTE, de la ville de Hollande. A la portée de tous, on exécute plusieurs copies d'après nature et on apprend le dessin sans se fatiguer, les vrais éléments du dessin. Le professeur donne la 1ère leçon GRATUITEMENT. On se rend avec son Album, les personnes qui font l'honneur de la demander.

Marktprisen. Nijmegen, 22 juni, 1846.

Tarief was heden weinig ter veul en werd hooger gehouden, waardoor zeer weinig is omgegaan. Men heeft van Hooglandtsche Tarief f 12.25 a f 12.50 betaald, Fulda'sche f 10.25 a f 11.10. — Rogge meer ter veul en te laag, de gemiddelde f 8.50 a f 9.25. — Garst zonder onkruid f 2.90 a f 3.50. — Van Aveculpad was weinig ter veul, ging meer vlieg van de hand: dat f 8 a 8.60. De boekklagen, dat het beechot zeer tegen valt.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 23 Juni 2 EIO Palm 9 Duim: gew. O.B. gev. D. Te Arnhem, bij G. A. THIEME, Boekhandelaar.